



ΔΗΜΟΣ
ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ
ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ

Π.2.1.6: 1ο Εγχειρίδιο Κεφαλαιοποίησης – ΑμΕΑ

«Έργα Α.Π.Ε. και Ενεργειακή Αναβάθμιση σε δημοτικά κτίρια της Δ.Κ. Αγ. Αναργύρων»

*Ημερομηνία υποβολής: Δεκέμβριος 2023,
1^η έκδοση*

Πίνακας Περιεχομένων

Σύνοψη	3
Ενότητα 1: Εισαγωγή.....	4
Ενότητα 2: Γιατί οι γυναίκες χρειάζονται ανανεώσιμες πηγές ενέργειας;	6
2.1 Ενεργειακή κρίση μαγειρικής βιομάζας: σπανιότητα καυσίμου, υγεία και ασφάλεια ..	6
2.1.1 Επιπτώσεις για την Ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	8
2.2 Ανθρώπινη Ενεργειακή Κρίση: Αόρατος χρόνος και προσπάθεια των γυναικών.....	8
2.2.1 Επιπτώσεις για την Ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	9
2.3 Ενέργεια για Μικροεπιχειρήσεις: Ζωή και εισόδημα.....	9
2.3.1 Επιπτώσεις για την Ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	10
2.4 Ενέργεια για τον σύγχρονο τομέα: Υποκατάσταση καυσίμου, απόδοση και μεταφορά	11
Ενότητα 3: Ενδιαφέρονται πραγματικά οι γυναίκες για τις τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας;.....	12
3.1 Ο «Αόρατος» ρόλος των γυναικών στην τεχνολογία.....	13
3.1.1 Τεχνικές Γνώσεις και ρόλοι των γυναικών.....	13
3.1.2 Ενεργειακά Επαγγέλματα	14
3.2 Μερικές εμπειρίες που αφορούν γυναίκες σε έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας .	15
Ενότητα 4: Αγοραστική συμπεριφορά γυναικών καταναλωτών, προς ενεργειακά αποδοτικά οικιακά προϊόντα	15
4.1 Υλικά και μέθοδοι	16
4.2 Αποτελέσματα.....	17
4.2.1 Μοτίβο χρήσης Οικιακής Ηλεκτρικής Συσκευής	17
4.2.2 Αγοραστική συμπεριφορά των ερωτηθέντων	17

Σύνοψη

Η Πράξη του Δήμου Αγίων Αναργύρων - Καματερού (Δ.ΑΓ.ΑΝ.Κ.) με τίτλο «Έργα Α.Π.Ε. και Ενεργειακή Αναβάθμιση σε δημοτικά κτίρια της Δ.Κ. Αγ. Αναργύρων» υλοποιείται στο πλαίσιο του Προγράμματος ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021 «Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, Ενεργειακή Αποδοτικότητα, Ενεργειακή Ασφάλεια» / GR-Energy και συγχρηματοδοτείται από τις χώρες του ΕΟΧ-ΕΖΕΣ (Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία) (75%) και από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας (25%).

Το παρόν παραδοτέο έχει τίτλο «Π.2.1.6: 4ο Εγχειρίδιο Κεφαλαιοποίησης – ΑμΕΑ» και εντάσσεται στο πλαίσιο της υλοποίησης του υποέργου 3 με τίτλο: «Παροχή Εξειδικευμένων Υπηρεσιών Υποστήριξης για την αποδοτική υλοποίηση της Πράξης». Ο Δήμος Αγίων Αναργύρων στο πλαίσιο της παρούσας σύμβασης υποστηρίζεται στην υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της Πράξης.

Το παρόν παραδοτέο εντάσσεται στην Ενότητα Εργασίας 2 και στην Δράση 2.1.

Η δράση αφορά στην υποστήριξη είναι η παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών στον Φορέα Υλοποίησής για να ανταποκριθεί με το καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανάγκες για αποτελεσματική κεφαλαιοποίηση και μεγιστοποίησή των εξαγομένων αποτελεσμάτων της Πράξης.

Η δραστηριότητα αφορά σε:

Η Ομάδα του Συμβούλου παρέχει συνεχή υποστήριξη ώστε ο Φορέας Υλοποίησης να ανταποκρίνεται με το καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανάγκες διαχείρισης της Πράξης του.

Οι υπηρεσίες που θα προσφέρονται συνοψίζονται:

- Εξειδικευμένο πλάνο κεφαλαιοποίησης των αποτελεσμάτων της Πράξης με βάση τις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά του Φορέα Υλοποίησης.
- Συλλογές πληροφοριών για την επιλογή και τεκμηρίωση των ομάδων στόχου της Φορέα Υλοποίησης.
- Ανάπτυξη κατάλληλων επιστημονικών εγχειριδίων κεφαλαιοποίησης για κάθε βασική ομάδα στόχου του Φορέα Υλοποίησης (Νέοι και Ενεργοί Πολίτες, Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες, Γυναίκες, ΑμΕΑ).
- Διαμόρφωση περιεχομένου θεματικών επιστημονικών οδηγιών για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων με στόχο την ενδυνάμωση του Φορέα Υλοποίησης (Ενεργειακή Αναβάθμιση Κτιριακών Υποδομών, Χρήση ΑΠΕ για τις Υποδομές, Ηλεκτροκίνηση με ΑΠΕ, Υδρογόνο).
- Υποστήριξη για την κεφαλαιοποίηση των αποτελεσμάτων και την σύνδεση τους με έξυπνη χρηματοδότηση.
- Υποστήριξη στην διεξαγωγή συναντήσεων με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες του Προγράμματος για την κεφαλαιοποίηση των αποτελεσμάτων της Πράξης.

Ενότητα 1: Εισαγωγή

Ο κόσμος της εργασίας είναι εγγενώς συνδεδεμένος με το φυσικό περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή. Η παγκόσμια αύξηση της θερμοκρασίας και τα ακραία καιρικά φαινόμενα μειώνουν την παραγωγικότητα και θέτουν σε κίνδυνο την υγεία πολλών εργαζομένων. Οι θέσεις εργασίας σε πολλούς τομείς όπως η γεωργία, η δασοκομία, η αλιεία και ο τουρισμός καταστρέφονται. Σε πολλές περιπτώσεις, οι συνθήκες εργασίας επηρεάζονται αρνητικά από ακραία καιρικά φαινόμενα όπως το θερμικό στρες.

Οι προσπάθειες εντείνονται για να επιτευχθεί ο μακροπρόθεσμος στόχος της Συμφωνίας του Παρισιού να διατηρηθεί η αύξηση της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας σε λιγότερο από 2 βαθμούς Κελσίου πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα. Η μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα είναι μια από τις σημαντικότερες ενέργειες που μπορούν να λάβουν οι χώρες προς αυτόν τον στόχο. Ενώ μια τέτοια μετάβαση θα έχει αρνητικές και θετικές επιπτώσεις στον κόσμο της εργασίας, έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει καθαρές θέσεις εργασίας και, εάν γίνει σωστά, να ανοίξει νέες ευκαιρίες για τη δημιουργία ενός βιώσιμου και χωρίς αποκλεισμούς κόσμου εργασίας.

Αυτό αντιπροσωπεύει μια τεράστια ευκαιρία για την ενίσχυση της αξιοπρεπούς εργασίας για τα άτομα με αναπηρίες που αντιμετωπίζουν επί του παρόντος πολλές κοινωνικοοικονομικές ευπάθειες στον κόσμο της εργασίας και επηρεάζονται δυσανάλογα από τις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Ομοίως, η συμμετοχή ατόμων με αναπηρία - που αποτελούν το 15 τοις εκατό του παγκόσμιου πληθυσμού - είναι κρίσιμη για την επίτευξη των στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών που δεσμεύονται να «δεν αφήνουν κανέναν πίσω».

Η κρίσιμη ανάγκη η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα να είναι ταυτόχρονα γρήγορη και δίκαιη αναγνωρίζεται στην ίδια τη Συμφωνία του Παρισιού. Ενώ τα στοιχεία υποδηλώνουν ότι η οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα θα ενισχύσει την ευημερία και θα αποτελέσει καθαρό μοχλό δημιουργίας θέσεων εργασίας, θα υπάρξουν μεταβατικές προκλήσεις για τους εργαζόμενους και τις κοινότητες καθώς αυτή η μετατόπιση θα πραγματοποιηθεί, καθιστώντας το πρασίνισμα της οικονομίας ζήτημα κοινωνικής δικαιοσύνης. Σε αυτό το πλαίσιο, το πλαίσιο «δίκαιης μετάβασης» προσφέρει μια σειρά κοινωνικών και οικονομικών παρεμβάσεων που απαιτούνται για τη διασφάλιση δικαιωμάτων και βιοποριστικών πόρων, την ενίσχυση των ευκαιριών για πράσινες θέσεις εργασίας και τις φιλοδοξίες για το κλίμα. Ταυτόχρονα, μια δίκαιη μετάβαση συμβάλλει επίσης σε μια οικονομική στροφή προς μια βιώσιμη οδό που απαιτείται για τον μετριασμό και την προσαρμογή της κλιματικής αλλαγής, καθώς και για την προστασία της βιοποικιλότητας.

Μια βασική προϋπόθεση για μια δίκαιη μετάβαση είναι ότι τα άτομα που επηρεάζονται από το πράσινο των οικονομιών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από εκείνους που λαμβάνουν τις αποφάσεις για την πράσινη οικονομία. Επιπλέον, απαιτείται ένας καλά μελετημένος συνδυασμός νομικών προτύπων, πολιτικών κοινωνικής προστασίας, κοινωνικού διαλόγου και προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων για να διασφαλιστεί ότι όσοι επηρεάζονται αρνητικά θα υποστηρίζονται αποτελεσματικά κατά τη διάρκεια της μετάβασης. Επιπλέον, μια δίκαιη μετάβαση, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΔΟΕ για μια δίκαιη μετάβαση προς περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομίες και κοινωνίες για όλους, πρέπει να «συμβάλλει στους στόχους της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους, της κοινωνικής ένταξης και της εξάλειψης της φτώχειας». Ο στόχος της κοινωνικής ένταξης και «να μην αφήσουμε κανέναν

πίσω» είναι κεντρικός στην ιδέα μιας δίκαιης μετάβασης. Σε αυτό το πλαίσιο, η επαρκής ένταξη των ατόμων με αναπηρία και των αναγκών τους στο πρασίνισμα των θέσεων εργασίας είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση μιας δίκαιης μετάβασης. Πράγματι, μια μετάβαση δεν μπορεί να είναι «δίκαιη» εάν η εφαρμογή της αγνοεί τη διαρκή περιθωριοποίηση των ατόμων με αναπηρία στον κόσμο της εργασίας και τις δυσανάλογα δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα άτομα με αναπηρία. Ταυτόχρονα, η ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία στον κόσμο της εργασίας μέσω μιας δίκαιης μετάβασης είναι κρίσιμης σημασίας για τη μόχλευση της συμβολής τους και την ενίσχυση της φιλοδοξίας για το κλίμα, καθώς και για την ενίσχυση της δράσης για το κλίμα.

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής απαιτεί από τις χώρες να αναλάβουν οικονομική αναδιάρθρωση, συμπεριλαμβανομένων μετασχηματισμών των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης σε αρκετούς τομείς, και μετάβαση από το εδραιωμένο σύστημα που βασίζεται στα ορυκτά καύσιμα σε ένα που βασίζεται σε καθαρές, ανανεώσιμες πηγές. Τέτοιες μεγάλες και σημαντικές αλλαγές είναι επείγουσες για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης που αντιμετωπίζει ο κόσμος σήμερα.

Τέτοιες αλλαγές και μετασχηματισμοί, ωστόσο, δίνουν επίσης στις κυβερνήσεις, τις επιχειρήσεις και τους κοινωνικούς εταίρους την ευκαιρία - να αξιοποιήσουν με επιτυχία τις προηγούμενες αναξιοποίητες δυνατότητες των ατόμων με αναπηρίες, να αναπτύξουν περαιτέρω τις ικανότητές τους και να εφαρμόσουν σημαντικές βελτιώσεις για να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε αξιοπρεπή εργασία που συμβάλλει στο κλίμα. δράση. Για να αξιοποιήσουμε πλήρως αυτήν την ευκαιρία, είναι θεμελιώδες να αναγνωρίσουμε ότι οι περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομίες και ένας κόσμος εργασίας χωρίς αποκλεισμούς συνδέονται εγγενώς και αλληλοενισχύονται.

Ενότητα 2: Άτομα με αναπηρία σε έναν κόσμο εργασίας που αντιμετωπίζει την κλιματική αλλαγή

Όσον αφορά τον κόσμο της εργασίας, τα άτομα με αναπηρία αντιμετώπισαν ιστορικά σοβαρές προκλήσεις που εμποδίζουν την ικανότητά τους να συνεισφέρουν ισότιμα, κάτι που δεν αποτελεί μόνο παραβίαση των δικαιωμάτων τους αλλά απώλεια για τις κοινωνίες και τις οικονομίες μας. Πολλά άτομα με αναπηρία συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν διακρίσεις όσον αφορά τις ευκαιρίες, τη θεραπεία και τα αποτελέσματα στον κόσμο της εργασίας. Αυτό είναι εμφανές τόσο από ποσοτική όσο και από ποιοτική σκοπιά.

Ποσοτικά, υπάρχει δυσανάλογα χαμηλή εκπροσώπηση των ατόμων με αναπηρία στην παγκόσμια αγορά εργασίας. Σε οκτώ γεωγραφικές περιοχές, η αναλογία απασχόλησης προς πληθυσμό (EPR) για άτομα με αναπηρίες ηλικίας 15 ετών και άνω είναι 36 τοις εκατό κατά μέσο όρο, ενώ η αναλογία EPR για άτομα χωρίς αναπηρία είναι 60 τοις εκατό. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, περίπου το 47 τοις εκατό των ατόμων με αναπηρία απασχολούνται σε σύγκριση με το 72 τοις εκατό των ατόμων χωρίς αναπηρία. Ένα εντυπωσιακό 70-80 τοις εκατό των ατόμων σε ηλικία εργασίας με αναπηρίες σε ολόκληρη την Αφρική είναι άνεργοι.

Δεύτερον, όσον αφορά την ποιότητα, ακόμη και όταν απασχολούνται άτομα με αναπηρία, αντιμετωπίζουν εμπόδια όπως κακές προοπτικές προώθησης και κακές συνθήκες εργασίας. Είναι επίσης πιο πιθανό να είναι σε έκτακτες, μερικής απασχόλησης και χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας. Αυτό δεν είναι ως επί το πλείστον εκτός επιλογής, αλλά ως συνέπεια της έλλειψης ευκαιριών στην επίσημη οικονομία και της απουσίας άλλων μέσων διαβίωσης. Κατά συνέπεια, αντιμετωπίζουν επίσης έλλειψη κοινωνικής προστασίας.

Οι επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή επιδεινώνουν τόσο τις ποσοτικές όσο και τις ποιοτικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στον κόσμο της εργασίας. Για παράδειγμα, όταν υπάρχουν μειωμένες ευκαιρίες απασχόλησης λόγω οικονομικών απωλειών από κλιματικές καταστροφές, τα άτομα με αναπηρία μπορεί να δυσκολεύονται ιδιαίτερα να βρουν δουλειά εάν οι εργοδότες τρέφουν λανθασμένες αντιλήψεις σχετικά με τις εργασιακές τους ικανότητες. Ταυτόχρονα, όσοι έχουν περιορισμούς κινητικότητας και συνθήκες υγείας μπορεί να βρουν το θερμικό στρες που προκαλεί τη χειρωνακτική εργασία τους να γίνεται επικίνδυνη ή να είναι δύσκολο για αυτούς να συνεχίσουν να κάνουν. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα μπορεί να έχουν πολλαπλές επιπτώσεις στη ζωή των ατόμων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένου τραυματισμού, απώλειας προσβασιμότητας ή ζημιών σε βοηθητικές συσκευές, που μπορεί να επηρεάσουν σοβαρά τα μέσα διαβίωσης και την εργασία τους. Επιπλέον, η κακώς σχεδιασμένη δράση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής μπορεί να επιδεινώσει τον αποκλεισμό και να επιδεινώσει τις συνθήκες για τα άτομα με αναπηρία στον κόσμο της εργασίας, ενώ ταυτόχρονα αποδυναμώνει τη δράση για το κλίμα και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Για να γίνει σωστά, η φωνή, η δράση και η ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία ως κλιματικών και οικονομικών παραγόντων είναι απαραίτητα και πρέπει να ενισχυθούν για να εντοπιστούν οι ακριβείς ανάγκες και τα κενά που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία σε όλα τα πλαίσια. Ο σχεδιασμός ουσιαστικής δράσης για το κλίμα και η διασφάλιση μιας δίκαιης μετάβασης εξαρτώνται από αυτό.

Ενότητα 3: Χαρακτηρισμός της ενεργειακής χρήσης των ατόμων με αναπηρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση προς την ένταξη στην ενεργειακή μετάβαση

Οι πρόσφατες εργασίες για τη βιώσιμη κατανάλωση υποστηρίζουν μια πιο διαφοροποιημένη προσέγγιση της πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά κοινωνικών διαφορών κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των παρεμβάσεων. Δεδομένων των ουσιαστικών διαφορών στα επίπεδα κατανάλωσης που σχετίζονται με την ευημερία, της ευρείας διαφοροποίησης της χρήσης ενέργειας σε πλούσιες χώρες γενικότερα και του διαφορετικού αντίκτυπου των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε διαφορετικούς ανθρώπους, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τις διαφορές στα άτομα. Είναι σε θέση να καταναλώνουν όταν εξετάζουν πώς να αντιμετωπίσουν μια μετάβαση σε ένα πιο βιώσιμο μέλλον. Στην αναδυόμενη βιβλιογραφία για τις κοινωνικές διαφορές, οι μελετητές δίνουν προσοχή σε πληθυσμούς που βιώνουν αδικία, επισημαίνοντας ότι τα ενδιαφέροντα και οι εμπειρίες των γυναικών, των ατόμων από εθνικές μειονότητες, της εργατικής τάξης και των ατόμων με ειδικές ανάγκες δεν λαμβάνονται υπόψη στην περιβαλλοντική πολιτική και έρευνα. Ο συνυπολογισμός της κοινωνικής διαφοράς στην περιβαλλοντική πολιτική και πρακτική είναι τόσο θέμα αποτελεσματικότητας (για να αποφευχθεί η αντιμετώπιση των πολιτών με πολιτικές που δεν θα μπορούν να εμπλακούν) όσο και δικαιοσύνης (προσφορά δίκαιων επιλογών σε άτομα που έχουν ιδιαίτερες ανάγκες).

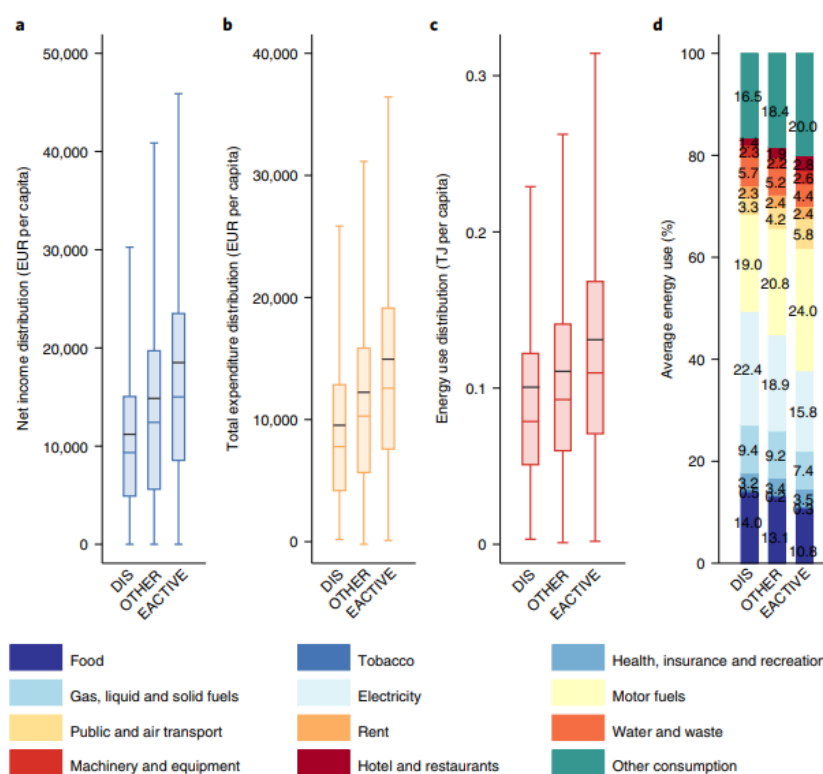
Μέχρι στιγμής υπάρχει πολύ περιορισμένη έρευνα για τις ανάγκες και τις εμπειρίες των ατόμων με αναπηρία στην περιβαλλοντική βιβλιογραφία. Λάβετε υπόψη ότι έχουμε επιλέξει να χρησιμοποιήσουμε τη γλώσσα με προτεραιότητα την ταυτότητα εδώ, τόσο για την ονομασία αυτών των νοικοκυριών με αναπηρία όσο και για την αναφορά σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο οι ακτιβιστές με ειδικές ανάγκες αναφέρονται στα άτομα με αναπηρία στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου εδρεύουμε. Επιθυμούμε να υποστηρίξουμε την επιλογή τους σε αυτό και δεν σκοπεύουμε να προκαλέσουμε βλάβη. Τα άτομα με αναπηρία υπόκεινται σε αποτυχία στη δικαιοσύνη αναγνώρισης: είναι σε μεγάλο βαθμό αόρατα στην περιβαλλοντική πολιτική και πρακτική, και σπάνια θεωρείται ότι έχουν ιδιαίτερες ανάγκες ή αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις σε μια μετάβαση προς ένα πιο βιώσιμο μέλλον. Αυτό συμβαίνει παρά το γεγονός ότι τα άτομα με αναπηρία υποστηρίζονται τακτικά από τις κυβερνήσεις τους σε ανεπτυγμένα έθνη (συμπεριλαμβανομένων των εθνών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)) και θεωρούνται σημαντικοί στόχοι της κοινωνικής πολιτικής. Αν σκεφτούμε ότι από τα 446 εκατομμύρια άτομα που ζουν στην ΕΕ, περίπου 100 εκατομμύρια πιστεύεται ότι είναι άτομα με αναπηρία¹⁶, αυτό δεν είναι καθόλου σπάνια εμπειρία και η αναπηρία είναι ένα θέμα που αξίζει περισσότερη προσοχή από περιβαλλοντικούς μελετητές και φορείς χάραξης πολιτικής. Τα άτομα με αναπηρία μπορεί επίσης να είναι πιο ευάλωτα στις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, όπως οι ακραίες θερμοκρασίες ή η απρόσιτη βοήθεια έκτακτης ανάγκης.

Οι εμπειρίες των ατόμων με αναπηρία είναι διαφορετικές και τα άτομα με αναπηρία θα ζουν πολύ διαφορετικούς τρόπους ζωής. Η έννοια της αναπηρίας είναι πολύ ευρεία και μπορεί να περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα βλαβών, όπως καταστάσεις του φάσματος του αυτισμού, μακροχρόνιες παθήσεις υγείας, καταστάσεις ψυχικής υγείας, σωματικές ή κινητικές αναπηρίες, αισθητηριακές αναπηρίες (για παράδειγμα, κώφωση και τύφλωση) και μαθησιακές δυσκολίες. Αν και ορισμένες αναπηρίες είναι δια βίου, άλλες αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια της ζωής και, ως εκ τούτου, μπορεί να παρουσιάσουν προκλήσεις για την

καθημερινή ζωή, καθώς οι άνθρωποι πρέπει να προσαρμοστούν σε μια νέα αναπηρία και στις αλλαγές στον τρόπο ζωής που αυτό απαιτεί. Όταν εξετάζονται οι μεταβάσεις σε μέλλοντα με λιγότερο περιβαλλοντικά αντίκτυπο, μια προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς θα περιλαμβάνει την κατανόηση των διαφορετικών επιπτώσεων που έχει η αναπηρία στη χρήση ενέργειας και στις απαιτήσεις των ανθρώπων.

Υπάρχουν, ωστόσο, ορισμένες κοινές τάσεις στη ζωή των ατόμων με αναπηρία που είναι καλά αναγνωρισμένες και θα έχουν σαφείς ενεργειακές επιπτώσεις. Τα άτομα με αναπηρία κερδίζουν κατά μέσο όρο λιγότερα από τα άτομα χωρίς αναπηρία και η χρήση της ενέργειας τους είναι πιθανό να είναι χαμηλότερη από το μέσο όρο, δεδομένου ότι το εισόδημα είναι μακράν ο κύριος μοχλός άνθρακα και ενεργειακών αποτυπωμάτων. Μερικά άτομα με αναπηρία θα δυσκολευτούν να έχουν πρόσβαση στην απασχόληση, την εκπαίδευση και τις κοινωνικές ευκαιρίες, κάτι που θα έχει επίσης αντίκτυπο στη χρήση της ενέργειας τους. Τα άτομα με κακή υγεία σίγουρα ταξιδεύουν λιγότερο και, ως εκ τούτου, είναι πιθανό να έχουν υψηλότερες απαιτήσεις για ενέργεια στο σπίτι. Μερικά άτομα με αναπηρία θα έχουν συγκεκριμένες ανάγκες χρήσης ενέργειας: υψηλότερη θερμοκρασία δωματίου, χρήση ηλεκτρικού εξοπλισμού ή πρόσβαση σε αυτοκίνητο. Τα άτομα με αναπηρία τείνουν να έχουν υψηλότερες δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης και ανάγκες υγείας, ωστόσο είναι επίσης λιγότερο πιθανό να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και είναι πιο πιθανό να έχουν χειρότερα αποτελέσματα για την υγεία και την ευημερία. Μελέτες για την αναπηρία και την ενεργειακή φτώχεια δείχνουν ότι ένας συνδυασμός χαμηλών εισοδηματικών επιπέδων και υψηλών ενεργειακών αναγκών έχει ως αποτέλεσμα περισσότερα άτομα με αναπηρία να μην μπορούν να αντέξουν οικονομικά επαρκείς ενεργειακές υπηρεσίες, επιδεινώνοντας συχνά την αναπηρία τους ως αποτέλεσμα. Επιπλέον, υπάρχει ισχυρή σύνδεση μεταξύ των ατόμων με κακή υγεία και της ενεργειακής φτώχειας στα περισσότερα έθνη της ΕΕ.

Εικόνα 1: Κατανομές εσόδων, δαπανών και χρήσης ενέργειας ανά τύπο νοικοκυριού στην ΕΕ.



Δεδομένων αυτών των τάσεων, μπορούμε να αναμένουμε ότι τα άτομα με αναπηρία θα καταναλώνουν λιγότερη ενέργεια, αλλά αυτό δεν γίνεται απαραίτητα μέσω επιλογής: πράγματι, είναι πιθανό να είναι εις βάρος των ατόμων με αναπηρία που δεν καλύπτουν τις ανάγκες τους σε ενέργεια και άλλους πόρους. Η ενέργεια δεν αγοράζεται για χάρη της, αλλά για τις ενεργειακές υπηρεσίες που παρέχει. ορισμένες ενεργειακές υπηρεσίες είναι απαραίτητες για την ευημερία και την επιβίωση, όπως στην περίπτωση του μαγειρέματος, της θέρμανσης και της πρόσβασης σε υποδομές υγείας και εκπαίδευσης⁸. Αν και η πρόσβαση σε επαρκείς ενεργειακές υπηρεσίες έχει σαφείς επιπτώσεις στην ευημερία, η έρευνα που διερευνά τη χρήση ενέργειας από άτομα με αναπηρία και τις επιπτώσεις στην ενεργειακή φτώχεια είναι σπάνια. Σε αυτή τη μελέτη παρέχουμε μια ολοκληρωμένη ποσοτική ανάλυση της χρήσης ενέργειας από νοικοκυριά με αναπηρία στην ΕΕ σε διάφορους τομείς κατανάλωσης, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, της στέγασης, των τροφίμων, των υπηρεσιών υγείας και άλλων καταναλώσεων. Χρησιμοποιούμε τον όρο νοικοκυριό με ειδικές ανάγκες για να εννοούμε ένα νοικοκυριό με τουλάχιστον ένα ανάπηρο και οικονομικά ανενεργό μέλος. Αυτή η κατηγορία καταγράφει άτομα που δεν μπορούν να εργαστούν λόγω σωματικής ή άλλης αναπηρίας και εξαιρεί άτομα με αναπηρία που είναι οικονομικά ενεργά ή που εντάσσονται σε άλλη κατηγορία οικονομικής αδράνειας, όπως παιδιά, συνταξιούχοι ή με πλήρη εκπαίδευση. Δεδομένου ότι τα οικονομικά ανενεργά άτομα με αναπηρία είναι πιο πιθανό να έχουν πιο σημαντικές αναπηρίες και να υποφέρουν από υλική στέρηση και φτώχεια σε σύγκριση με τα απασχολούμενα άτομα με αναπηρία^{26–28}, η ανάλυσή μας για τη χρήση ενέργειας, τη φτώχεια και άλλους κοινωνικούς δείκτες μεταξύ των οικονομικά ανενεργών ατόμων με αναπηρία στο η ΕΕ εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά σημαντική για την πολιτική, ακόμη και αν δεν είναι αντιπροσωπευτική για όλα τα άτομα με αναπηρία. Λαμβάνουμε υπόψη τόσο την οικιακή ενέργεια (όπου η χρήση της ενέργειας στην τελική κατανάλωση μπορεί να βοηθήσει στην άμεση εκτέλεση ενεργειών όπως ο φωτισμός, το μαγείρεμα, η θέρμανση και η ψύξη) όσο και η ενέργεια που ενσωματώνεται στην κατανάλωση (η οποία απαιτείται για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών όπως τρόφιμα, ρούχα και επικοινωνία).

Σε αυτή τη μελέτη ποσοτικοποιούμε τη χρήση της οικιακής ενέργειας με βάση τα δεδομένα οικιακής κατανάλωσης από τις έρευνες του οικιακού προϋπολογισμού της Eurostat (HBSs) και τις εντάσεις ενέργειας από το EXIOBASE. Και οι δύο πηγές δεδομένων αντικατοπτρίζουν τις τάσεις του 2010, το οποίο είναι το πιο πρόσφατο διαθέσιμο κύμα της Eurostat τη στιγμή της υποβολής αυτού του άρθρου. Πρώτον, διερευνούμε τη χρήση ενέργειας των νοικοκυριών με αναπηρία σε σύγκριση με άλλα νοικοκυριά, τονίζοντας τις διαφορές στην κατανάλωση σε διάφορες κατηγορίες κατανάλωσης. Μέσω μιας πολυμεταβλητής ανάλυσης παλινδρόμησης, εκτιμούμε ότι τα νοικοκυριά με αναπηρία έχουν 10% χαμηλότερη κατανάλωση ενέργειας, η οποία σχετίζεται με χαμηλότερη κατανάλωση μεταφορικών μέσων, υπηρεσιών υγείας και αναψυχής, ξενοδοχείων και εστιατορίων, μηχανημάτων και εξοπλισμού, στέγασης και άλλων. Δεύτερον, οι διαφορές στα ενεργειακά προφίλ συνδυάζονται με χαμηλότερα επίπεδα εισοδήματος και υψηλότερα ποσοστά φτώχειας και ενεργειακής φτώχειας. Αυτά σηματοδοτούν μια εντυπωσιακή ανισότητα, αποκλεισμό και ανεπάρκεια των συνθηκών διαβίωσης που σπάνια αντιμετωπίζεται στην περιβαλλοντική πολιτική. Ολοκληρώνουμε τονίζοντας την ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη τα ζητήματα αναπηρίας κατά τον σχεδιασμό της ενεργειακής μετάβασης και να παρέχουμε συστάσεις για την ενίσχυση των περιβαλλοντικών πολιτικών από αυτή την άποψη.

3.1 Τάσεις κατανάλωσης ενέργειας σε άτομα με αναπηρία και άλλα νοικοκυριά.

Τα νοικοκυριά με αναπηρία έχουν σταθερά χαμηλότερα επίπεδα εισοδήματος και κατανάλωσης από άλλα οικονομικά ανενεργά και οικονομικά ενεργά νοικοκυριά στην ΕΕ το 2010. Κατά μέσο όρο, τα νοικοκυριά με αναπηρία έχουν το 76% του εισοδήματος άλλων οικονομικά ανενεργών νοικοκυριών και το 60% του εισοδήματος των οικονομικά ενεργών νοικοκυριών. Το 33% των νοικοκυριών με αναπηρία βρίσκεται στο χαμηλότερο εισοδηματικό πεμπτημόριο, σε σύγκριση με 21% και 17% για άλλα οικονομικά ανενεργά και ενεργά νοικοκυριά, αντίστοιχα. Επιπλέον, μόνο το 6% των νοικοκυριών με αναπηρία βρίσκεται στο υψηλότερο εισοδηματικό πεμπτημόριο, σε σύγκριση με το 28% για τα οικονομικά ενεργά νοικοκυριά. Τα χαμηλότερα εισοδήματα στα νοικοκυριά με αναπηρία έχουν σαφείς συνέπειες για την αξιοπρεπή εργασία, την αγοραστική δύναμη και την κοινωνική ισότητα, όπου η ανισότητα της αναπηρίας επιδεινώνεται περαιτέρω από την εισοδηματική ανισότητα. Τα χαμηλότερα εισοδήματα και η μεγαλύτερη εξάρτηση από την αναπηρία, τη συνταξιοδότηση και άλλα κρατικά επιδόματα μεταξύ των νοικοκυριών με αναπηρία υπογραμμίζουν περαιτέρω τη χαμηλότερη οικονομική ανθεκτικότητα και την ικανότητα επένδυσης στην άμβλυνση της ενεργειακής φτώχειας (για παράδειγμα, μέσω της ενεργειακής απόδοσης ή της μικροπαραγωγής). μεταξύ των ατόμων με αναπηρία.

Τα χαμηλότερα εισοδήματα μεταφράζονται περαιτέρω σε χαμηλότερη χρήση ενέργειας στα νοικοκυριά με αναπηρία (αμφίπλευρος συντελεστής συσχέτισης Spearman 0,58, $P = 0$). Οι διαφορές στη χρήση ενέργειας μεταξύ των τύπων νοικοκυριών είναι μικρότερες από το εισόδημα, αν και εξακολουθούν να είναι σημαντικές (Συμπληρωματικός Πίνακας 4). Αυτό πιθανώς αντανάκλα υψηλότερες ενεργειακές απαιτήσεις για νοικοκυριά με αναπηρία. Κατά μέσο όρο, υπηρεσίες νερού για άτομα με ειδικές ανάγκες και χαμηλότερα μερίδια χρήσης ενέργειας από υγεία και αναψυχή, καύσιμα κινητήρων, δημόσιες και αεροπορικές μεταφορές, ενοίκια, μηχανήματα και εξοπλισμός, ξενοδοχεία και εστιατόρια και άλλη κατανάλωση. Αυτό είναι σύμφωνο με τις προσδοκίες μας ότι η οικιακή κατανάλωση των νοικοκυριών με αναπηρία θα διαμορφωθεί από τη διαφορετική πρόσβαση και τις ανάγκες.

Το μερίδιο των νοικοκυριών που ζουν σε κίνδυνο φτώχειας και ενεργειακής φτώχειας (που ορίζονται ως νοικοκυριά κάτω από το εθνικό μέσο εισόδημα, που δαπανούν περισσότερο από το 10% του εισοδήματος των νοικοκυριών για ενεργειακά κόστη) είναι επίσης υψηλότερο μεταξύ των νοικοκυριών με αναπηρία σε 24% και 17%, σε σύγκριση με 16 % και 12% μεταξύ άλλων οικονομικά ανενεργών νοικοκυριών, και 11% και 6% μεταξύ των οικονομικά ενεργών νοικοκυριών. Αυτά τα επίπεδα είναι συνεπή —αν και ελαφρώς χαμηλότερα— σε σύγκριση με τις στατιστικές της ΕΕ που εκτιμούν τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού σε 30% μεταξύ των ατόμων με ορισμένους ή σοβαρούς περιορισμούς δραστηριότητας το 2010. Ο κίνδυνος ενεργειακής φτώχειας είναι χαμηλότερος μεταξύ των νοικοκυριών με αναπηρία σε χώρες όπως όπως η Κύπρος, η Γαλλία και το Λουξεμβούργο στο 6–8%. Ακόμη και σε αυτές τις χώρες, ωστόσο, ο μέσος κίνδυνος ενεργειακής φτώχειας είναι υψηλότερος μεταξύ των νοικοκυριών με αναπηρία σε σχέση με άλλα νοικοκυριά. Αυτά τα ευρήματα συμβάλλουν σε προηγούμενα στοιχεία που υποδηλώνουν ότι η ενεργειακή φτώχεια μπορεί να είναι αρκετές φορές υψηλότερη από τον μέσο όρο για ορισμένες κοινωνικές ομάδες, για παράδειγμα σε μονογονεϊκά νοικοκυριά με επικεφαλής κυρίως γυναίκες.

Η μέση κατά κεφαλήν χρήση ενέργειας είναι παρόμοια μεταξύ των ατόμων με αναπηρία και των ενεργειακά φτωχών, ατόμων με αναπηρία και μη ενεργειακά φτωχών και άλλων ενεργειακά φτωχών νοικοκυριών όπου τόσο η αναπηρία όσο και η ενεργειακή φτώχεια συνδέονται με χαμηλότερη χρήση ενέργειας. Μια σύγκριση στα νοικοκυριά με αναπηρία υποδηλώνει ότι τα νοικοκυριά με αναπηρία και όχι ενεργειακά φτωχά έχουν υψηλότερη χρήση ενέργειας που σχετίζεται με τρόφιμα, υγεία, ασφάλιση και αναψυχή, καύσιμα κινητήρων, δημόσια μέσα μεταφοράς, μηχανήματα και εξοπλισμό και άλλα αγαθά και υπηρεσίες. Αν και η κατανομή της ενέργειας αλλάζει, η συνολική ποσότητα ενέργειας που χρησιμοποιείται είναι πολύ παρόμοια κατά μέσο όρο. Αυτό υποδηλώνει ότι η μείωση της ενεργειακής φτώχειας μεταξύ των νοικοκυριών με αναπηρία (για παράδειγμα, μέσω επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση) δεν θα οδηγήσει απαραίτητα σε αύξηση της συνολικής χρήσης ενέργειας, αλλά θα επιτρέψει μάλλον την πιο επαρκή ικανοποίηση των ενεργειακών αναγκών. Μεταξύ των φτωχών ενεργειακά νοικοκυριών, η οικιακή χρήση ενέργειας (αέριο, ηλεκτρική ενέργεια, στερεά και υγρά καύσιμα) εξακολουθεί να αποτελεί υψηλότερο ποσοστό της συνολικής χρήσης ενέργειας των νοικοκυριών με αναπηρία σε σύγκριση με άλλα νοικοκυριά, σε 40% και 36%, αντίστοιχα. Αυτό υποδηλώνει ότι οι επιπτώσεις της αναπηρίας και της ενεργειακής φτώχειας μαζί επιδεινώνουν περαιτέρω τη δυνατότητα επίτευξης ενεργειακών απαιτήσεων για αξιοπρεπή διαβίωση σε τομείς κατανάλωσης εκτός κατοικίας.